

του **Κώστα Μάρκου**

Χιλιάδες, ίσως και εκατομμύρια εργαζόμενοι στη χώρα μας και πολλοί στο εξωτερικό είδαν την ανάληψη της διακυβέρνησης στην Ελλάδα από τον ΣΥΡΙΖΑ –έστω και με τους ΑΝΕΛ– σαν μια αχτίδα δημοκρατίας «χωρίς γραβάτες» μέσα στο ζοφερό ευρωπαϊκό τοπίο της νεοφιλελεύθερης «μεταδημοκρατίας», στο τοπίο του ψυχρού επιχειρηματικού κράτους των γκρίζων κοστούμιών. Ωστόσο, πίσω από τις συμβολικές κινήσεις και πέρα από τις υποσχέσεις, πολύ γρήγορα εμφανίστηκε χωρίς μάσκες η βαθύτερη ουσία της δημοκρατίας: το οικονομικό περιεχόμενό της. Στη νέα ιστορική φάση που μπήκαμε το οικονομικό περιεχόμενο του δημοκρατικού ζητήματος στη χώρα μας εμφανίζεται συμπυκνωμένο με τη μορφή του χρέους. Εμφανίζεται με τη μορφή του αμείλικτου ερωτήματος «ποιος θα το πληρώσει»: οι εργαζόμενοι (σε Ελλάδα, κυρίως, αλλά και σε Ευρώπη) ή το κεφάλαιο (οι δανειστές, οι τραπεζίτες, οι εφοπλιστές και οι «ολιγάρχες»).

Η δημοκρατικά εκφρασμένη λαϊκή εντολή, έστω και κοινοβουλευτικά στρεβλωμένη, είχε, όπως και να το κάνουμε, μια κάποια σαφήνεια, όσο κι αν διάφοροι, τυφλωμένοι «αντιΣΥΡΙΖΑ» πολιτικοί δεν ήθελαν να την καταλάβουν. Απαιτούσε τη «διαγραφή του μεγαλύτερου μέρους του χρέους», το «τέλος της λιτότητας» και το «ξήλωμα των Μνημονίων και των εφαρμοστικών νόμων», μαζί με το «ναι στο ευρώ». Και με αυτό τον ειδικά αντιφατικό τρόπο ο εργαζόμενος λαός απαιτούσε να πληρωθεί το χρέος (και κατ' επέκταση η κρίση) από το κεφάλαιο. Δημοκρατία για τους εργαζόμενους και το λαό στη χώρα μας σήμερα σημαίνει κάτι πολύ συγκεκριμένο: να γίνει σεβαστή η εκφρασμένη θέλησή του για κοινωνική και οικονομική ανακατανομή των βαρών από το χρέος και την κρίση. Πάνω σε αυτό το συγκεκριμένο πεδίο δοκιμάζεται και θα δοκιμαστεί ακόμη πιο καθαρά στο άμεσο μέλλον η νέα κυβέρνηση.

Τη δημοκρατική εντολή του λαού της Ελλάδας (Ελλήνων και ξένων που ζουν και εργάζονται σε αυτήν) αμφισβήτησαν ευθύς εξ αρχής, ανοιχτά και προκλητικά, οι εκπρόσωποι της ΕΕ, της ΕΚΤ, της Κομισιόν και του Γιούρογκρουπ, οι εκπρόσωποι των κυβερνήσεων της Γερμανίας, της Γαλλίας κ.ά., που με τη σειρά τους δεν είναι παρά εκπρόσωποι του κεφαλαίου και ειδικά

της χρηματοπιστωτικής ελίτ. Η τελευταία, μέσω της εντολής του λαού της Ελλάδας, διαβλέπει τον κίνδυνο να ξηλωθεί το πουλόβερ του χρεομηχανής που έχει στήσει παγκόσμια για να αποκομίζει κέρδη από τη μελλοντική εκμετάλλευση της ανθρώπινης εργασίας εξαιτίας της οργανικής αδυναμίας του κεφαλαίου να αποκομίζει επαρκές ποσοστό κέρδους από την εκμετάλλευση της «σημερινής» ζωντανής εργασίας. Γι' αυτό υποθηκεύει μελλοντική εργασία, υποθηκεύει μελλοντικές γενιές εργαζομένων. Πρόκειται για το πλασματικό κεφάλαιο, μια ειδική κατηγορία του κεφαλαίου, που είναι ό,τι πιο αδίστακτο, κυνικό, αδηφάγο και επιθετικό έχει γεννήσει το τέρας του κεφαλαίου από καταβολής της ύπαρξής του. Το πλασματικό κεφάλαιο είναι ένας ψηφιακός βρικόλακας που «πίνει αίμα» (Μαρξ) από τα αγέννητα παιδιά της εργασίας. Ο κυνικός Σόιμπλε, ο ψυχρός Ντάισελμπλουμ και ο παμπόνηρος Γιουνκέρ είναι η ενσάρκωσή του σε ανθρώπινες προσωπικότητες. Η Γερμανία εκφράζει την ιντερνετική τοκογλυφία στην ανώτερη μορφή της και το ευρώ είναι το νόμισμά της.

Το πλασματικό κεφάλαιο δεν είναι κάτι ξεχωριστό από το «παραγωγικό» ή το «βιομηχανικό» ή τα άλλα τμήματα του κεφαλαίου, όπως πρεσβεύουν διάφορες θεωρίες. Κάθε ένα από αυτά συμπλέκεται βαθιά και αξεδιάλυτα μαζί του, θησαυρίζει μέσω αυτού και ηγεμονεύεται εθελοντικά και «συνειδητά» από αυτό. Η λεγόμενη μεταδημοκρατία, η πολιτική συνισταμένη αυτών των τμημάτων, δεν είναι παρά η δικτατορία του πλασματικού κεφαλαίου που επιβάλλεται πάνω στον κόσμο της εργασίας, παγκόσμια, ευρωπαϊκά και σε κάθε χώρα με χιλιάδες ιδιομορφίες.

Η ελληνική κυβέρνηση «των παιδιών του Κύρκου και του Φλωράκη» (Το Βήμα), υπό την υψηλή εποπτεία του «μέντορα» Φλαμπουράρη, πήγε να συναντήσει αυτόν τον βρικόλακα στις Βρυξέλλες ως «εταίρο» και με την αυταπάτη του «γούι-γούιν», της «αμοιβαίας επωφελούς συμφωνίας», των «έξυπνων λύσεων». Πολύ γρήγορα μεταμορφώθηκε σε πεντάμορφη που υποκλήθηκε στο τέρας και διαστρέβλωσε τη δημοκρατική εντολή του λαού της Ελλάδας υποχωρώντας από οποιοδήποτε αίτημα διαγραφής του χρέους. Από κει και πέρα, βαδίζει προς τη συνέχιση του πολέμου της λιτότητας με άλλα μέσα, προς την αντικατάσταση των Μνημονίων με άλλες λέξεις και προς την επέκταση των εφαρμοστικών νόμων με ευφημισμούς. Αυτή η πορεία όμως την οδηγεί σε αναγκαστικό διχασμό με τη δημοκρατική μορφή του προσώπου της, με τον δημοκρατικό χαρακτήρα της καταγωγής και των εξαγγελιών της. Την οδηγεί σε σύγκρουση με τις λαϊκές προσδοκίες που την ανέδειξαν και με τη λαϊκή εντολή που ανέλαβε να υλοποιήσει.

Αυτή η πορεία δεν θα είναι χωρίς ρήξεις και ρήγματα. Οι έντονες διαφωνίες ενάντια στη συμφωνία του Γιούρογκρουπ στην κοινοβουλευτική ομάδα, το υψηλό ποσοστό που έλαβε η διαφωνία στην ΚΠΕ του ΣΥΡΙΖΑ, οι εκφρασμένες δημοσίως διαφωνίες ιστορικών και

κορυφαίων στελεχών του, ακόμη και υπουργών της κυβέρνησης, η διαφωνία του συνδικαλιστικού βραχίονά του, όλα αυτά δεν επιτρέπεται να προσπερνιούνται σαν κάτι φυσιολογικό, σαν συνηθισμένο παιχνίδι ενσωμάτωσης (παρότι μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως τέτοιο), ακόμη χειρότερα, σαν «στημένο κόλπο» που πρέπει να απαξιωθεί και λίγο-πολύ να καταγγεληθεί εφόσον δεν παίρνει τον άμεσο χαρακτήρα οργανωτικής διάσπασης. Κάτι τέτοιο αποτελεί το λιγότερο δείγμα μη κατανόησης των πραγματικών και οξύτατων αντιθέσεων που διαπερνούν τον ΣΥΡΙΖΑ ως κόμμα και, ακόμη περισσότερο, την κυβέρνηση αυτή. Πολύ περισσότερο δεν κατανοούν τις δυνατότητες που εμπεριέχουν αυτές οι αντιθέσεις για μια μαζική ενωτική αντίσταση κι αντεπίθεση του εργατικού και λαϊκού κινήματος σε όσα προμηνύουν οι εκβιασμοί των δανειστών και οι κρυφές και φανερές υποχωρήσεις της κυβέρνησης.

Στην άμεση πολιτική συγκυρία το δημοκρατικό ζήτημα από τη σκοπιά των εργαζομένων συνίσταται στην υπεράσπιση της θέλησής τους για διαγραφή του χρέους, ακύρωση των Μνημονίων και των νόμων τους και επέκταση αυτής της θέλησης προς μια νέα, ανεξάρτητη από ευρώ και ΕΕ, δημοκρατική πορεία της χώρας που θα δίνει δουλειά, ψωμί, παιδεία, υγεία και ελευθερία. Σε λίγους μήνες, το δημοκρατικό ζήτημα θα έχει αιχμή την υπογραφή ή όχι μιας νέας, επαχθούς για το λαό συμφωνίας της κυβέρνησης με τους δανειστές. Η ηγετική ομάδα της κυβέρνησης και η κυρίαρχη του ΣΥΡΙΖΑ κινούνται ήδη προς μια τέτοια επαχθή για το λαό συμφωνία με το μυαλό τους στραμμένο σε κάποιες δευτερεύουσες βελτιώσεις και σε ένα επικοινωνιακό περιτύλιγμα, σε συνεργασία με τους ξένους πιστωτές και τους εγχώριους αστικούς κύκλους που τη στηρίζουν. Ο κίνδυνος είναι περισσότερο από ορατός: Να «καταπιεί» ο λαός αυτή τη συμφωνία χωρίς αντιστάσεις, χωρίς να πληρώσουν ένα σοβαρό αριστερό τίμημα η υποταγμένη ηγεσία της κυβέρνησης, η ΕΕ, η ΕΚΤ, το ΔΝΤ και το ελληνικό κεφάλαιο. Κι αν «πληρώσουν» κάτι όλοι αυτοί, αυτό να είναι ένα δεξιό, ακόμη και ακροδεξιό «τίμημα».

Φυσικά, το δημοκρατικό ζήτημα δεν περιορίζεται μόνο σε αυτό το πεδίο. Συμπεριλαμβάνει όλες τις αμυντικές και επιθετικές διεκδικήσεις γύρω από την καταστολή και τα ειδικά σώματα ασφαλείας (κατάργηση ΜΑΤ, ΔΕΛΤΑ και μυστικών προβοκατόρικων μηχανισμών, στρατιωτικών μονάδων «καταστολής πλήθους», οπλοφορίας κατά διαδηλώσεων κ.ά.), της κατάργησης των τρομονόμων και των αντίστοιχων διεθνών συμφωνιών, κάθε αντιαπεργιακού-αντισυνδικαλιστικού νόμου, των ΠΝΠ κατά των μαθητικών καταλήψεων, της ανάκτησης του πανεπιστημιακού ασύλου, της αυστηρής τιμωρίας των άμεσων και ηθικών αυτουργιών για τις εγκληματικές πράξεις της Χρυσής Αυγής και το ξήλωμα όλων των μηχανισμών σε αστυνομία, στρατό, ΜΜΕ, κεφάλαιο και εκκλησία που τους συνέδραμαν, τη νομιμοποίηση όλων των μεταναστών κ.ά.

Όλα αυτά όμως θα συμπλεχθούν γύρω από τη νέα συμφωνία με τους δανειστές. Αυτό είναι το κύριο στη συγκεκριμένη συγκυρία. Η εργατική και λαϊκή πάλη γύρω από τη νέα συμφωνία οπωσδήποτε θα αναζητήσει τις δημοκρατικές μορφές της. Πολλές μπορεί να είναι αυτές. Μπορεί να είναι και η απαίτηση για δημοψήφισμα. Ωστόσο τα δημοψηφίσματα, ειδικά στην Ελλάδα, βρίσκονται κάτω από την πλήρη πρωτοβουλία και τον έλεγχο –επί του ερωτήματος και των διαδικασιών– της κυβερνητικής κοινοβουλευτικής πλειοψηφίας, πέρα από τον γενικά ατομικό κοινοβουλευτικό χαρακτήρα τους, πέρα από την αστική και μιντιακή κυριαρχία που επιβάλλεται πιο εύκολα σε τέτοιες διαδικασίες. Η μανία της τρόικας ενάντια στα δημοψηφίσματα αποτυπώνει περισσότερο το βαθμό αντιδραστικότητας των «θεσμών» παρά το βαθμό δημοκρατικής πιστότητας των δημοψηφισμάτων.

Η αντικαπιταλιστική κι επαναστατική Αριστερά φυσικά και θα ευνοήσει ένα δημοψήφισμα, αλλά πρέπει να στραφεί από τώρα και αποφασιστικά σε ένα ανώτερο «άμεσο δημοψήφισμα» των εργαζομένων με διαδικασίες μέσα στους χώρους της εργασίας, των σπουδών και των «πλατειών», με πρώτο βήμα τον ενωτικό, εργατικό και λαϊκό συντονισμό του αγώνα για «διαγραφή του χρέους τώρα» και για απόκρουση κάθε νέας επαχθούς, αντιλαϊκής συμφωνίας με την τρόικα των θεσμών.

Πηγή: [ΠΡΙΝ](#)